

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

ODAP MERKEZİ KÜRESEL

BÜLTEN - 197

Türkiye'nin Şam Teması: Çok Taraflı Diplomasi ve Yeni Denge Arayışı

Uluslararası İnsancıl Hukuk ve Orta Doğu'da Sivil Yerleşimlerin Hedef Alınması

Trump'ın Son Tarih Baskısı ve İran'ın Ateşkes Reddi

Suriye Sahasında Gölge Savaş

ABD-İran Ateşkesi AB için rahatlama değil, Stratejik Alarm

Kontrol Değil, Tehdit Yeterli: Vekil Güçler ve Deniz Güvenliği

Lübnan Saldırıları ve Bölgesel Ateşkesin Kırılganlığı

İsrail-ABD Makası Kapanıyor

Türkiye'nin Şam Teması: Çok Taraflı Diplomasi ve Yeni Denge Arayışı

Türkiye'nin dış politikasında son dönemde dikkat çeken gelişmelerden biri, Hakan Fidan'ın Şam'a gerçekleştirdiği ziyaret ve burada Ahmed Şaraile birlikte Volodimir Zelenskiy ile yapılan görüşmelerdir. Bu temas, yalnızca ikili ilişkiler açısından değil, aynı zamanda Türkiye'nin çok katmanlı dış politika stratejisinin bir yansıması olarak değerlendirilmelidir. Öncelikle bu görüşme, Türkiye'nin uzun süredir mesafeli olduğu Suriye yönetimiyle yeniden temas kurma eğiliminin devam ettiğini göstermektedir. Özellikle güvenlik kaygıları, sınır istikrarı ve mülteci meselesi, Ankara'nın Şam ile doğrudan ya da dolaylı temaslarını zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda ziyaret, pragmatik dış politika anlayışının bir ürünü olarak öne çıkmaktadır. Görüşmenin dikkat çeken bir diğer boyutu ise Ukrayna Devlet Başkanı Zelenskiy'nin de sürece dahil olmasıdır. Türkiye'nin hem

Ukrayna ile yakın ilişkiler sürdürmesi hem de Rusya ile diplomatik kanalları açık tutması, onu savaş bağlamında benzersiz bir aktör haline getirmektedir. Bu üçlü temas, Türkiye'nin sadece bölgesel değil, aynı zamanda küresel krizlerde de arabulucu rolünü güçlendirmeye çalıştığını göstermektedir. Bununla birlikte, bu tür çok taraflı görüşmelerin bazı riskler içerdiğini de göz ardı etmemek gerekir. Türkiye'nin aynı anda farklı ve çoğu zaman birbiriyle çelişen aktörlerle ilişki yürütmesi, stratejik esneklik sağlasa da güvenilirlik ve tutarlılık açısından soru işaretleri doğurabilir. Özellikle Batı dünyası ile ilişkilerde bu tür temasların nasıl algılandığı önemlidir. Diğer yandan bu ziyaret, Türkiye'nin "çok yönlü dış politika" yaklaşımının somut bir örneğidir. Ankara, tek bir eksene bağlı kalmak yerine farklı güç merkezleriyle ilişki kurarak hareket alanını genişletmeye çalışmaktadır. Bu strateji kısa vadede avantaj sağlasa da uzun vadede sürdürülebilirliği, bölgesel ve küresel dengelerin nasıl şekilleneceğine bağlıdır. Sonuç olarak, Hakan Fidan'ın Şam ziyareti ve gerçekleşen üçlü görüşmeler, Türkiye'nin dış politikada aktif, esnek ve zaman zaman riskli bir yol izlediğini ortaya koymaktadır. Bu gelişme, Türkiye'nin sadece krizlere tepki veren değil, aynı zamanda diplomatik süreçleri şekillendirmeye çalışan bir aktör olma iddiasını da güçlendirmektedir.

Trump'ın Son Tarih Baskısı ve İran'ın Ateşkes Reddi

Trump'ın Hürmüz Boğazı üzerindeki kısıtlamaları kaldırmak amacıyla belirlediği 7 Nisan Salı günü saat 20:00 mühleti, ABD-İran krizini topyekûn bir askeri tırmanma safhasına taşıdı. 6 Nisan 2026 itibarıyla bölgesel araçların sunduğu 45 günlük geçici ateşkes önerisi, İran tarafından kalıcı barış ve tazminat garantisi içermediği gerekçesiyle kabul edilmedi. Diplomatik kanalların tıkanmasıyla beraber, sivil enerji altyapısını hedef alan tehditler, küresel enerji arzı ve bölgesel jeopolitik dengeler üzerinde ağır bir belirsizlik yaratmaktadır. Türkiye gibi komşu aktörler için bu durum, enerji maliyetlerinde sürdürülemez bir istikrarsızlık ve sınır güvenliğinde yeni riskler doğurmaktadır. Krizin etkileri, tarafların sadece klasik askeri hedeflerle sınırlı kalmayıp, sistemik bir çökertme stratejisi izlediğini ortaya koyuyor. Trump yönetiminin "Güç Santrali ve Köprü Günü" (Power Plant and Bridge Day) olarak nitelendirdiği uyarılar,

İran'ın tüm ulaşım ve enerji sistemlerini felç etmeyi hedeflemektedir. Tahran sokaklarında bombardıman korkusuyla uyku haplarına sığınan sivillerin yaşadığı dram ise bu jeopolitik satrancın karanlık yüzünü yansıtıyor. ABD'nin nükleer zenginleştirmeyi tamamen durdurmayı şart koşan 15 maddelik planına karşı Tahran, Pakistan aracılığıyla tazminat ve ambargo şartlı 10 maddelik karşı teklifini iletmiştir. Sahadaki gerçeklik, İsrail'in Katar ile paylaşılan Güney Pars sahasındaki petrokimya tesisine yönelik saldırısıyla daha da karmaşıklaştı. Bu hamle, küresel gaz arzını doğrudan sarsmaktadır. IRGC (İran Devrim Muhafızları) İstihbarat Başkanı Macid Hademi ve Kudüs Gücü komutanı Asgar Bakeri'nin öldürülmesi komuta kademesinde boşluk yaratsa da, nükleer kapasite korunmaktadır. DIA (Savunma İstihbarat Teşkilatı) değerlendirmeleri, saldırıların santrifüj (uranyumu ayırmak için kullanılan yüksek hızlı cihaz) ve stoklarını yok edemediğini, programı yalnızca birkaç ay geciktirebildiğini doğrulamaktadır. 7 Nisan Salı saat 20:00 ultimatomu, bölgesel çatışmanın küresel istikrarsızlığa evrilebileceği kritik eşiştir. İran'ın ateşkesi "zaman kazanma tuzağı" olarak görüp reddetmesi, müzakere zeminini daraltmaktadır. Enerji hatları ve nükleer tesisler etrafındaki riskler, dünya ekonomisi üzerinde devasa baskı yaratma potansiyeline sahiptir. Mevcut tablo, salt askeri güç projeksiyonundan

ziyade, tüm tarafları kapsayan vakur, rasyonel ve basiretli bir diplomasi zeminine acilen duyulan ihtiyacı kanıtlamaktadır. Bu kördüğüm çözülmezse, bölge geri dönülemez bir yıkım ve enerji kaosunun ortasında kalmaya mahkum bir çizgide seyredecektir.

ABD-İran Ateşkesi AB için rahatlama değil, Stratejik Alarm

ABD ile İran arasında sağlanan iki haftalık ateşkes, Avrupa başkentlerinde memnuniyet yaratsa da Brüksel açısından bu gelişme bir barış başarısından çok, kontrolsüz tırmanmanın geçici olarak durdurulması anlamına gelmektedir. Avrupa'nın temel yaklaşımı, askeri gerilimin frenlenmesini olumlu görmekle birlikte, bunun ancak kalıcı ve bağlayıcı bir diplomatik çerçeveye dönüşmesi halinde gerçek değer taşıyacağı yönünde. Çünkü mevcut tablo, Avrupa'yı doğrudan etkileyen enerji güvenliği, deniz ticareti, yatırım politikası ve bölgesel istikrar başlıklarında hâlâ yüksek risk üretmektedir.

AB ekseninde asıl kritik mesele, ateşkesin sahadaki değil sistemdeki sonuçlarıdır. Hürmüz Boğazı'nın yeniden işler hale gelip gelmeyeceği, hangi koşullarda açılacağı ve geçişlerin kimin denetiminde olacağı Avrupa için sadece diplomatik değil ekonomik bir sorundur. Enerji fiyatlarındaki her dalga, zaten kırılğan büyüme, enflasyon ve sanayi maliyetleri üzerinde doğrudan baskı yaratıyor. Buna ek olarak, İran'a dönük yaptırımların gevşetilmesi ihtimali AB içinde yeni bir siyasi gerilim doğurabilir; çünkü Birlik, nükleer dosyanın ötesinde insan hakları, bölgesel milis ağları ve Rusya bağlantılı güvenlik başlıklarını da aynı dosyanın parçası görüyor. Bu nedenle Avrupa, Washington'un kısa vadeli uzlaşmacı çizgisine otomatik olarak hizalanmakta zorlanacaktır. Bir diğer hassasiyet, anlaşmanın coğrafi kapsamına ilişkin belirsizliktir. Lübnan cephesindeki saldırıların sürmesi, ateşkesin bölgesel değil parçalı bir düzenleme olduğunu gösteriyor. Bu durum Avrupa için iki kat risklidir. Hem Doğu Akdeniz'de yeni bir istikrarsızlık hattı yaratır hem de Lübnan'daki çöküşün yeni bir göç baskısına dönüşmesi ihtimalini artırır. Dolayısıyla AB, yalnızca Tahran ile Washington arasındaki mutabakatı değil, İsrail-Lübnan hattındaki fiili durumu da ateşkesin gerçek testi olarak görüyor. Sonuç olarak Avrupa için mesele, savaşın durması değil; savaşın biçim değiştirerek geri dönüp

dönmeyeceğidir. Eğer Hürmüz'de belirsizlik, yaptırımlarda çatlak ve Lübnan'da bombardıman devam ederse bu ateşkes tarihe bir diplomatik başarı olarak değil, daha büyük bir bölgesel kırılmanın taktiksel bir molası olarak geçebilir.

Lübnan Saldırıları ve Bölgesel Ateşkesin Kırılma Noktası

8 Nisan 2026 tarihinde, Pakistan arabuluculuğunda sağlanan İslamabad Mutabakatı ile bölgesel ateşkesin duyurulmasından hemen sonra, İsrail Lübnan genelinde "Operation Eternal Darkness" (Ebedi Karanlık Operasyonu) adlı devasa bir hava harekâtı başlattı. Yerel saatle 14:00 sularında başlayan ve yalnızca 10 dakika süren bu yoğun bombardıman; Beyrut, Bekaa Vadisi, Sayda ve Sur şehirlerini adeta ateş çemberine aldı. Lübnan Sivil Savunma verilerine göre saldırılarda 254 kişi hayatını kaybederken, 1.165 kişi yaralandı. Özellikle Beyrut'ta kaydedilen 92 ölüm, ateşkesin daha ilk

saatlerinde ne kadar kırılman olduğunu ve insani trajedinin boyutlarını tüm dünyaya gösterdi. İsrail Savunma Kuvvetleri (IDF), yaklaşık 50 savaş uçağı ve 160 mühimmat kullanarak 10 dakikada 100'den fazla hedefi vurduğu bu saldırıyı "savaşın en büyük koordineli hava saldırısı" olarak tanımladı. Beyrut'un merkezindeki Corniche al-Mazraa ve Tallet al-Khayet gibi yoğun nüfuslu mahalleler uyarı yapılmaksızın hedef alındı; sokaklarda yanan araçlar ve enkaz altında kalan sivillerle tam bir kaos yaşandı. IDF, bu saldırıları Hizbullah'ın Rıdvan Gücü ve füze altyapısını sivil alanlara taşıdığı gerekçesiyle savundu. Ancak bu süreçte basın da ağır darbe aldı: Al Jazeera Mubasher muhabiri Mohammed Samir Washah Gazze'de, Lübnanlı gazeteciler Ghada Dayekh ve Suzan Khalil ise Lübnan'daki saldırılarda yaşamını yitirdi. CPJ ve BM, gazetecilerin ve sivil altyapının hedef alınmasını olası bir savaş suçu olarak niteleyerek uluslararası soruşturma çağrısında bulundu. Diplomatik kanatta ise tam bir kafa karışıklığı hakim. ABD Başkan Yardımcısı JD Vance, Lübnan'ın kapsam dışı kalmasını İran ile yaşanan "meşru bir yanlış anlaşılma" olarak nitelendirirken, Başkan Trump Lübnan'daki durumu ana ateşkes anlaşmasından ayrı bir "münferit çatışma" (separate skirmish) olarak gördüğünü belirtti. Beyaz Saray Sözcüsü Karoline Leavitt, İran'ın sunduğu 10 maddelik

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

önerinin Trump tarafından "çöpe atıldığını" söylese de, Trump bizzat Truth Social üzerinden bu öneriyi müzakereler için "üzerinde çalışılabilir bir temel" olarak gördüğünü ifade ederek çelişkili mesajlar verdi. İran tarafında ise Dışişleri Bakanı Araghchi'nin, Devrim Muhafızları (IRGC) içindeki sertlik yanlısı komutanları ateşkese ikna etmek için yoğun çaba sarf ettiği raporlara yansdı. Krizin ekonomik yansımaları, İran'ın Hürmüz Boğazı'nı kapatma tehdidi ve gemilerden geçiş ücreti talep etmesiyle derinleşiyor. İran, boğazdan geçen petrol tankerlerinden varil başına 1 dolar (Bitcoin ile) veya büyük gemiler için 2 milyon dolara (Yuan ile) varan tarifeler talep ederek küresel enerji güvenliğini rehin almaktadır. Bu durum, bölgedeki enerji akışının Körfez'den alternatif hatlara kaymasına neden olurken, Türkiye'nin güvenli enerji koridoru olma stratejisini yeniden ön plana çıkarıyor. Lübnan Başbakanı Nawaf Salam'ın İsrail'i silahsız sivilleri kasten öldürmekle suçladığı bu ortamda, ateşkesin kalıcı olup olmayacağı 10 Nisan'da İslamabad'da yapılması beklenen müzakerelere bağlı görünüyor.

Uluslararası İnsancıl Hukuk ve Orta Doğu'da Sivil Yerleşimlerin Hedef Alınması

İsrail ordusunun 8 Nisan 2026 tarihinde Lübnan'ın başkenti Beyrut başta olmak üzere ülke geneline düzenlediği eşi benzeri görülmemiş hava saldırıları, Orta Doğu'daki gerilimi geri dönülemez bir noktaya taşıdı. Lübnan Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan resmi açıklamaya göre, sadece 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen 100'den fazla hava operasyonunda en az 182 kişi hayatını kaybederken, 890'dan fazla kişi de yaralandı. Saldırıları, ABD ve İran arasında varılan geçici ateşkesin ilan edilmesinden sadece birkaç saat sonra, halkın bir nebze olsun nefes almayı umduğu bir sırada gerçekleşti; İsrail tarafı ise bu ateşkesin Lübnan ve Hizbullah'ı kapsamadığını sert bir dille vurguladı. Beyrut'un kalbi sayılan Corniche al-Mazraa gibi yoğun nüfuslu ticari ve yerleşim alanlarının yanı sıra Bekaa Vadisi ve Güney Lübnan'daki stratejik noktalar, 50'den fazla savaş uçağının bıraktığı 160 mühimmatla yerle bir edildi.

Görgü tanıkları, kentin en işlek caddelerinde sivil araçların içinde yanan bedenler ve çöken apartman blokları arasında hayatta kalanları arayan kurtarma ekiplerinin dehşet dolu anlarını paylaştı. İsrail Savunma Kuvvetleri (IDF), operasyonun Hizbullah'ın askeri altyapısını ve komuta merkezlerini hedef aldığını savunsa da, Lübnan Başbakanı Nawaf Salam saldırıyı "uluslararası insancıl hukukun barbarca çiğnenmesi" olarak nitelendirerek ulusal yas ilan etti. Bölgedeki hastaneler yaralı akınına uğrayıp kan bağışi çağrılarını yaparken, Birleşmiş Milletler ülkede her beş kişiden birinin yerinden edildiğini duyurarak insani felaketin boyutuna dikkat çekti. Bu son hareket, diplomasiin tıkanıdığı ve askeri gücün çözüm olarak sunulduğu bir dönemin en kanlı sayfalarından biri olarak kayıtlara geçmiştir; zira sivil yerleşimlerin hedef gözetilmeksizin vurulması yalnızca bir terör örgütüyle mücadele değil, bir halkın yaşam hakkına saldırı niteliği taşımaktadır. Barışın ancak karşılıklı ateşkesle mümkün olabileceği bir denklemde, İsrail'in Lübnan'ı ateşkes dışı bırakarak operasyonlarını yoğunlaştırması, bölgeyi ucu bucağı görünmeyen bir kaos sarmalına sürüklemektedir. Sonuç olarak, bu denli yüksek sivil can kaybı ve yıkım, uluslararası toplumun sessizliğini bozmasını zorunlu kılmakta ve şiddetin yeni şiddet dalgalarını doğuracağı gerçeğini bir kez daha acı bir şekilde yüzümüze çarpmaktadır.

Suriye Sahasında Gölge Savaş

İran-İsrail hattında son günlerde Suriye merkezli saldırıların sürmesi, çatışmanın düşük yoğunluklu kalmasından çok daha rafine bir stratejik evreye girdiğini gösteriyor. İsrail'in Şam çevresinde Devrim Muhafızları ve Hizbullah bağlantılı hedefleri vurması, anlık taktik kazanımları yerine daha uzun vadeli bir savaş tasarımına işaret etmektedir (Reuters, 2026). Bu bağlamda İsrail'in temel hedefi, kısa vadede kesin bir sonuç üretmek değil; aksine, savaş sonunda içten yıpranmış ve çevresel kapasitesi aşınmış bir İran bırakmaktır. Suriye'deki operasyonlar bu nedenle İran'ın bölgesel uzantılarını hedef almaktadır. Büyük bir çatışmaya ilerlerken, küçük ama kritik bağlantıların sistematik biçimde temizlenmesi söz konusudur. Bu tablo, Suriye hattının savaşın yeni bir bileşeni değil, zaten mevcut olan bir altyapının yeniden görünür hale gelmesi olduğunu da ortaya koymaktadır. Vekil güçler üzerinden yürüyen bu mücadele, bugüne özgü bir refleks değildir. Uzun süredir kurulu olan bir düzenin devamıdır. Bu anlamda

Suriye'nin yeniden ön plana çıkması, yeni bir cephe açılmasına işaret etmemektedir; zaten var olan bir savaş mekanizmasının tekrar görünür hale gelmesidir. ABD'nin başlangıçta daha kısa vadeli bir çözüm ihtimaline odaklandığı düşünüldüğünde, İsrail ve İran'ın aksine bu uzun soluklu yapıyı yeterince dikkate almadığı söylenebilir. Oysa sahadaki gelişmeler, tarafların bu çatışmayı başından itibaren zamana yayılan, katmanlı bir mücadele olarak kurguladığını göstermektedir. Öte yandan son haftalarda dikkat çeken bir diğer unsur, İran'ın da savaş mekânını aktif biçimde yeniden düzenlemeye başlamasıdır. İsrail uzun süredir çatışmayı kendi lehine olacak şekilde coğrafi olarak kaydırabilen bir aktör olarak öne çıkıyordu. Gazze, Lübnan ve Suriye gibi alanlar bu stratejinin örnekleriydi ancak güncel gelişmeler, İran'ın da benzer bir yaklaşımı benimsediğini göstermektedir. Suriye ve Lübnan hattında artan faaliyetler, yalnızca savunma refleksi ile açıklanabilir nitelik taşımamaktadır. Aynı zamanda çatışmanın mekânsal sınırlarını yeniden tanımlama girişimidir. Reuters'ın son haberlerinde de vurgulandığı üzere İran destekli unsurların sahadaki varlığı ve hareketliliği, bu coğrafyaların yeniden stratejik temas alanına dönüştüğünü ortaya koymaktadır (Reuters, 2026). Bu karşılıklı hamleler, genellikle "eşik aşılmıyor" şeklinde yorumlanmaktadır. Mevcut

tablo, daha farklı bir dinamiğe işaret etmektedir. Taraflar tırmanmayı sınırlamamakla beraber karşı tarafın eşiklerini test etmektedir. İran'ın son dönemde daha görünür ve ileri düzeyde angajmana yönelmesi, bu sürecin tek taraflı olmadığını göstermektedir. İsrail'in önleyici saldırıları ile İran'ın mekânsal genişleme hamleleri, karşılıklı bir sınır yoklama sürecine dönüşmüş durumdadır. Bu da çatışmanın statik bir denge değil, sürekli yeniden tanımlanan bir risk alanı olduğunu ortaya koymaktadır. Nihayetinde Suriye'deki saldırılar, İran-İsrail hattındaki gölge savaşın sürekliliğini teyit etmekte ve bu savaşın daha bilinçli, daha uzun vadeli ve daha karşılıklı bir stratejik rekabet biçimine evrildiğini göstermektedir. Bu süreçte belirleyici olan, doğrudan askerî zaferden değil, karşı tarafın kapasitesini zamana yayarak aşındırma ve savaşın coğrafyasını kendi lehine yeniden kurabilme becerisidir.

Kontrol Değil, Tehdit Yeterli: Vekil Güçler ve Deniz Güvenliği

Son günlerde Ansar Allah'ın Kızıldeniz hattına ilişkin yeniden “devreye girme” sinyali vermesi, mevcut çatışma düzenini anlamak için önemli bir çıkış noktası sunuyor. Bu gelişme, sahada fiilî bir saldırı dalgasından ziyade deniz güvenliğinin nasıl araçsallaştırıldığına dair daha derin bir dönüşüme işaret ediyor. Nitekim son haftadaki haber akışı, Husilerin doğrudan saldırıdan çok potansiyel müdahale kapasitesini dolaşıma soktuğunu ve bu yolla bölgesel gerilimi genişletme opsiyonunu açık tuttuğunu gösteriyor (Reuters, 2026a; Reuters, 2026b). Denizler tarih boyunca kritik olmuştur; güncel çatışma ortamında ise denizin işlevi değişmektedir. Deniz artık sadece ticaretin geçtiği bir alan niteliğiyle sınırlı kalmamaktadır, krizin üretildiği bir zemin haline gelmiştir. Özellikle Babülmendep hattı üzerinden yürüyen tartışmalar, deniz güvenliğinin geleneksel manada “koruma” meselesi olmaktan çıkıp doğrudan bir baskı aracına dönüştüğünü ortaya koymaktadır. Bu bağlamda mesele, gemilerin batırılması ya da ticaretin fiziksel olarak kesilmesinden geçişin belirsiz ve maliyetli hale getirilmesidir. Son haftadaki değerlendirmelerde de vurgulandığı üzere, saldırı ihtimalinin sürekli canlı tutulması bile sigorta maliyetlerini artırmakta ve rota tercihlerinde değişime yol açmaktadır (The Guardian, 2026). Bu tablo, deniz güvenliğinde esas belirleyicinin risk primi olduğunu göstermektedir. Husiler, Babülmendep'i tam

anlamıyla kontrol etmeksizin bu hattı küresel ekonomi açısından kırılgan hale getirebilmektedir. Bu, klasik deniz gücü anlayışından farklı bir modeldir. Burada güç, sürekli varlık göstermez, sınırlı kapasiteyle maksimum belirsizlik üretme becerisinden doğmaktadır. Dolayısıyla Kızıldeniz'de yaşananlar, denizlerin artık doğrudan askerî hâkimiyet alanı olmadığını ve asimetric baskı üretim alanı haline geldiğini göstermektedir. Bu dönüşüm, vekil güç kullanımındaki değişimle birlikte okunmalıdır. Başlangıçta tarafların maliyetlerini düşüren ve zaman kazandıran araçlar olarak görülen vekiller, çatışma uzadıkça daha merkezi bir rol üstlenmektedir. Son haftadaki gelişmeler, Husilerin İran ile hizalı bir pozisyon alarak bölgesel gerilimde potansiyel bir deniz cephesi açabileceğini göstermektedir (Reuters, 2026a). Bu durum, savaşın çevresel baskı noktaları üzerinden yürütülen bir yıpratma düzenine evrildiğine işaret etmektedir. Taraflar doğrudan sonuç üretmeye karşı olan ilgisini kaybetmiş görünmektedir, vekiller aracılığıyla zaman kazanmakta ve baskıyı dağıtmaktadır. İran ile Husiler arasındaki ilişki de bu çerçevede değerlendirilmelidir. Mevcut durum, basit bir hiyerarşik vekillik ilişkisine indirgenemez. Daha çok çıkar hizalanması ile operasyonel özerklik arasında konumlanan bir yapı söz konusudur. Husiler, İran'ın bölgesel stratejisine katkı sağlayan adımlar atarken, bu adımlar

aynı zamanda kendi iç rejim konsolidasyonu ihtiyaçlarıyla da örtüşmektedir. Bu nedenle Kızıldeniz'deki tehdit üretimi, dış politik bir hamle olduğu kadar iç siyasetin de bir aracıdır. Son olarak, bu gelişmelerin daha geniş bir jeopolitik sonucu bulunmaktadır. Deniz güvenliğinde yaşanan dalgalanmalar, küresel enerji ve ticaret ağlarına bağımlı aktörleri yeni angajman arayışlarına itmektedir. Bu süreç, uluslararası sistemde yeni hizalanmaların habercisi olan bir kırılmayı da temsil etmektedir. Husilerin verdiği sinyal bu nedenle tek başına taktik bir hamle olarak okunmamalıdır, denizler üzerinden işleyen daha geniş bir stratejik dönüşümün parçasıdır.

İsrail-ABD Makası Kapanıyor

ABD'nin savaşın başındaki yaklaşımı, sınırlı süre ve sınırlı hedef varsayımına dayanıyordu. Bu varsayımın pratik karşılığı, askeri hedeflere odaklı operasyonlar ve hızlı sonuç beklentisiydi. İran'ın ABD'ye ait savaş uçaklarını düşürebilmesi, bu çerçevenin sahada karşılık bulmadığını gösterdi. Bu olay yalnızca

taktik bir kaybın ötesinde ABD'nin savaşın maliyetini ve süresini yanlış hesapladığını ortaya koyan bir kırılma anıdır (Reuters, 2026; Associated Press, 2026). Dolayısıyla ABD açısından mesele artık "nasıl kazanılır" değil, "bu savaş hangi şartlarda sürdürülebilir" sorusudur. Bu noktada İsrail'in başlangıçtan itibaren benimsediği yaklaşım açıklayıcı hale gelir. İsrail'in savaşı kısa vadeli bir sonuç üretme aracı olarak kurgulamadığı çatışmaların başlangıcındaki söylemlerden anlaşılır nitelikteydi, dolayısıyla İran'ın bölgesel kapasitesini ve devlet aygıtını aşındıracak uzun vadeli bir süreç olarak planlanması daha yüksek olasılık taşımaktadır. Hizbullah ve diğer vekil aktörlerin hedef alınması bu nedenle tali değil, merkezi bir tercihtir. Amaç, İran'a doğrudan ulaşılmasa bile onu çevreleyen güvenlik ve etki ağını sistematik biçimde zayıflatmaktır. Bu strateji, savaşın sahada kazanılamaması ihtimaline karşı da bir sigorta işlevi görür; İran'ın içeride daha kırılabilir hale gelmesi hedeflenir. ABD'nin sonraki söylem ve hedef seti değişimi bu çerçevede okunmalıdır. Başlangıçta askeri hedeflerle sınırlı kalan operasyonel mantık, giderek altyapı ve rejim baskısını içeren bir yapıya kaymıştır. Enerji tesisleri, köprüler ve sivil altyapının açık biçimde hedef olarak dile getirilmesi, savaşın kapsamının genişlediğini göstermektedir (CBS News, 2026; Reuters, 2026). Bu değişim, ABD'nin baştan beri böyle bir stratejiye sahip

olmasından çok savaşın uzamasıyla birlikte daha önce benimsemediği bir hedef setini devreye soktuğunu gösterir. Bu noktada kritik olan, bu genişlemenin bağımsız bir strateji üretimi olmamasıdır. ABD, yeni bir uzun vadeli model inşa etmek yerine, sahada halihazırda işleyen İsrail yaklaşımını operasyonel referans olarak kullanmaktadır. Başka bir ifadeyle, Washington başlangıçta öngördüğü kısa savaş senaryosunun geçersiz hale gelmesiyle birlikte, zaman kazanmak ve maliyeti yönetmek adına İsrail'in uzun vadeli aşındırma stratejisine kısmi olarak hizalanmıştır. Bu durum kalıcı bir stratejik dönüşüm yerine zorunlu bir adaptasyon biçimine işaret eder. Trump'ın söylemlerindeki değişim de bu uyum sürecini destekler niteliktedir. İran halkı ile rejimi ayırıştıran ve iç kırılganlığı vurgulayan ifadeler, rejim üzerindeki baskıyı merkeze alan bir çerçeveye işaret etmektedir (The Guardian, 2026; Reuters, 2026). Bu söylem, sahadaki hedef genişlemesiyle birlikte düşünüldüğünde ABD'nin savaşın açık tarafı haline gelmesini kolaylaştıran bir meşruiyet üretim sürecine de hizmet etmektedir. ABD, kısa vadeli ve sınırlı bir müdahale varsayımıyla girdiği bu savaşta, uzayan çatışma koşulları altında kendi başlangıç stratejisini sürdürememiştir. Bu boşluk, İsrail'in uzun vadeli aşındırma yaklaşımının geçici bir operasyonel referans haline gelmesiyle doldurulmuştur. Bu nedenle mevcut tablo, iki aktörün baştan itibaren aynı

stratejiye sahip olmasından değil, savaşın dinamiklerinin ABD'yi İsrail'in çizgisine doğru itmesinden kaynaklanmaktadır.